

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.16, november 2020

Indledningen er redigeret af Jon Tafdrup og Kirsten Vad

Tilsyn ved dr.phil. Jes Fabricius Møller

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til “28de Januar 1838”

ved Vibeke A. Pedersen

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Hovedtanker
 - 2.1 Skjoldungen
 - 2.2 Leg med tal
 - 2.3 Skjalden og censuren
- 3 Metrik
- 4 Efterliv
- 5 Anvendt litteratur
- 6 Anvendt webside

1 Anledning

Anledningen til hyldestdigtet er kongens, Frederik 6.s, 70-årsfødselsdag den 28. januar 1838. Frederik 6. havde formelt været konge siden 1808, men efter en paladsrevolution havde han som kronprinsregent de facto regeret siden 1784, hvor han kun var 16 år gammel. Der er altså ingen tvivl om, at han for flere slægtled – Grundtvig skriver selv tre i strofe 4 – simpelthen var Danmarks konge med en næsten udødelig status.

Digtet blev trykt i avisen *Dagen* den 25. januar 1838.

2 Hovedtanker

Ud over at glæde sig over at kongen bliver så gammel, nævner Grundtvig som en af

kongens bedrifter hans *“Friheds-Daad”*, hvorved Grundtvig forstår nedsættelsen af de rådgivende provinsialstænder (ofte kaldet stænderforsamlinger) i Danmark og hertugdømmerne. De var blevet indført ved kongelig forordning af 28. maj 1831, men samledes først fra 1835. At *“Folkets Røst blev Kongens Raad”* (strofe 8), var for Grundtvig politisk set tilstrækkeligt for en udvikling af styreformen i en mere repræsentativ retning.

Læs mere

Ifølge Knud Eyvin Bugge rummer strofe 5 også hentydninger til to andre af kongens indsatser for frihed: Ophævelsen af Stavnsbåndet 1788 og *“Forordning om Neger-Handelen”* fra 16. marts 1792, som indførte et forbud mod handel med slaver — dog først med virkning fra 1. januar 1803 (Bugge 2003, s. 42 f.; Danmarkshistorien.dk).

2.1 Skjoldungen

Ifølge norrøn tradition og Saxo stammer de danske konger helt tilbage fra kong Skjold, der grundlagde skjoldungeslægten. Kongens afstamning som skjoldunge pointeres i strofe 3, *“Ny-Skjoldungstammen”*, der også hentyder til, at den oldenborgske stamme, som Frederik 6. tilhører, har regeret Danmark i næsten 400 år og i den tid haft fjorten konger siddende på tronen. Således kædes den nyere gren af kongeslægten sammen med den tidligste sagnhistorie.

2.2 Leg med tal

Grundtvig tematiserer den høje alder ved at forestille sig, at kongen ville kunne opnå den gamle heltealder 80 år (strofe 1 og 2) eller sågar de næsten utopiske 90 år (strofe 5). I 1834 havde han haft 50-årsjubilæum som regent, medregnet hans tid som kronprinsregent siden 1784. Det vil dog først være i 1858, hvor Frederik 6. vil kunne holde 50-årsjubilæum som konge, at han vil kunne opnå titel af jubelkonge (strofe 5).

2.3 Skjalden og censuren

Grundtvig takker indirekte kongen for at have imødekommet hans ansøgning om at blive løst fra den oprindeligt livsvarige censur, han ellers havde været underlagt siden 1826: *“Løste blev hans Vinger, / Løste af den Kongehaand”* (strofe 6). Fritagelsen for censur, som Grundtvig havde ansøgt om, var på blandt andet kronprins Christian Frederiks foranledning kommet i stand ved juletid 1837 (Rønning, bind 3:2, s. 197). I den følgende strofe kan Grundtvig derfor omtale sig selv som den skjald, der er glad over atter at være fri. Fuglebilledet fra strofe 6 *“den gamle Fugl”* (om Grundtvig selv) transformeres eller forløses i strofe 7: *“Fri som Fugl i Luften”*.

3 Metrik

Stroferne er bygget op af tre- og firfodede trokæer. De er syvlinjede med rimstillingen ababcc, dvs. sidste linje er uden rimmakker, hvilket giver et lidt uforløst præg, der hurtigt leder over i næste strofe. Formen er velegnet til at skabe fremdrift i lyriske

tekster som denne.

4 Efterliv

Digtet blev ikke genoptrykt i Grundtvigs levetid.

5 Anvendt litteratur

- Bugge, Knud Eyvin (2003) *Grundtvig og Slavesagen*. Aarhus.
- *Dagen. Tidende for Politik og Dagshistorie* (1838), nr. 22, den 25. januar, sp. 1 f. København.
- Rønning, Frederik (1907-1914) *N.F.S. Grundtvig. Et bidrag til skildring af dansk åndsliv i det 19. århundrede*, bind 1-4, bind 3:2 (1912). København.

6 Anvendt webside

- [“forordning-om-negerhandelen, 16 marts 1792” i Danmarkshistorien.dk](#) (21. februar 2020)